



Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

2020/2132(INI)

25.5.2021

ATZINUMS

Sniegusi Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja

Konstitucionālo jautājumu komitejai

par Parlamenta tiesībām nākt klajā ar iniciatīvām
(2020/2132(INI))

Atzinuma sagatavotāja: *Gwendoline Delbos-Corfield*

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Konstitucionālo jautājumu komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

1. atgādina, ka Komisijai ir gandrīz monopoltiesības uz tiesību aktu ierosināšanu un ka, tās īstenojot, ir jāievēro samērīguma, subsidiaritātes un labāka likumdošanas procesa principi un ierosinātā tiesību akta sakarībā ir jāveic pienācīgs ietekmes novērtējums; uzskata, ka tas, kā Komisija izmanto savas tiesības ierosināt tiesību aktus, pēdējos gados ne vienmēr ir bijis konstruktīvi un produktīvi, jo īpaši, ņemot vērā, ka tā pārāk bieži tiesību aktu izstrādē vadās pēc dalībvalstu vēlmēm; šķiet, ka tas pats ir sakāms par pārstrādāšanas procedūru biežu izmantošanu un pienācīga ietekmes novērtējuma trūkumu, kas tiesību aktu efektivitāti ir ietekmējis negatīvi;
2. uzsver, ka Parlaments ir vienīgā Savienības iestāde, kuru tiešās vēlēšanās ievēlē pilsoņi, taču tam nav oficiālu tiesību ierosināt tiesību aktus, kādas ir dalībvalstu parlamentiem; konstatē, ka Parlaments ir uzskatāms par Savienības demokrātisko pamatu, un tas attiecīgi ir jāiesaista visos likumdošanas procesa posmos — minētā funkcija būtu jāveic proaktīvāk; pauž viedokli, ka šā brīža institucionālā arhitektūra liecina par demokrātijas deficītu, kuru attaisnot ir grūti; tādēļ stingri mudina, lai Parlamenta pilnvaras atbilstoši Līgumos noteiktajām izšķiroši svarīgajām Savienības demokrātiskajām funkcijām tiktu stiprinātas un izmantotas proaktīvāk, piemēram, paredzot tam iespēju iesniegt lielāku skaitu pieprasījumu izstrādāt jaunus tiesību aktu priekšlikumu, tādējādi panākot tā kā tiesību aktu iniciatora lomas pieaugumu;
3. stingri iesaka apsvērt iespēju pārskatīt LESD 225. pantu, kuram LES 17. panta 2. punkta dēļ ir ierobežota ietekme, lai Parlamentam piešķirtu plašākas patstāvīgās likumdošanas iniciatīvas tiesības, jo tas nepastarpināti pārstāv Eiropas iedzīvotājus, nevis tikai valstu intereses, attiecībā uz kurām ir jārod līdzsvarojošs pretspēks; pauž dziļu nožēlu, ka šo iespēju regulāri atlika uz vēlāku Līgumu pārskatīšanu, tādējādi graujot sabiedrības pārstāvības ideju un kaitējot tās interesēm; pauž viedokli, ka gaidāmajai Konferencei par Eiropas nākotni, būtu jākalpo par ievērojamu demokrātisku iniciatīvu, kurā apspriež iespējamās Savienības turpmākās institucionālās kārtības attīstības variantus, tostarp Parlamenta lomas stiprināšanu lēmumu pieņemšanā, un ka tā ir uzskatāma par piemērotu iespēju minētos jautājumus apspriest ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem;
4. konstatē, ka Līgumu pārskatīšana ir visai laikietilpīgs process; tādēļ stingri piekodina, lai Parlaments izskatītu visas citas iespējas, kā pastiprināt savas tiesības nākt klajā ar likumdošanas iniciatīvām; uzskata, ka viens no iespējamajiem risinājumiem, kā stiprināt Parlamenta tiesības ietekmēt ES darba kārtību, varētu būt 2010. gada Pamatnolīguma par Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas attiecībām¹ un 2016. gada Iestāžu nolīguma starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par labāku likumdošanas procesu² grozīšana,
5. uzsver, ka Eiropadomei faktiski ir tiesību aktu ierosināšanas tiesības, saskaņā ar LESD 68. pantu formulējot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu reglamentējošo tiesību aktu

¹ OV L 304, 20.11.2010., 47. lpp.

² OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

plānošanas stratēģiskās vadlīnijas, kas Parlamenta un Padomes kā divu likumdošanas iestāžu vienlīdzību nekādi neiedibina, taču minētā vienlīdzība ir nostiprināta citos tiesību aktos, piemēram, Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu; turklāt uzsver dalībvalstu agrīno ietekmi, kas izpaužas kā to dalība daudzās Komisijas padomdevējstruktūrās; pauž dziļu nožēlu par to, ka Komisija tiesību aktu priekšlikumus atsauc galvenokārt tādēļ, ka Padome nespēj vienoties un ka šādā veidā praksē tiek atbalstīta Padomes sabotējošā attieksme pret likumdošanas iniciatīvām; uzsver, ka minēto faktoru dēļ Padomes un Parlamenta likumdošanas pilnvaru ziņā ir izveidojusies liela asimetrija;

6. pauž dziļu nožēlu par to, ka tikai viena trešdaļa Parlamenta likumdošanas un nelegislatīvo iniciatīvu procedūru var tikt uzskatītas par veiksmīgām un ka attiecībā uz lielāko daļu kopš 2011. gada pieņemto likumdošanas iniciatīvas (INL) ziņojumu Komisija ar konkrētu tiesību akta priekšlikumu atbildējusi nav³; norāda, ka, ievērojot demokrātijas garu, Komisijai uz Parlamenta rezolūcijām būtu jāatbild obligāti; uzskata, ka, izstrādājot INL ziņojumus, ja tas ir iespējams, būtu jāveic arī ietekmes novērtējumi un minēto ziņojumu redakcijai būtu jābūt, cik vien iespējams, saprotamai; pauž nožēlu arī par to, ka Komisija regulāri nosebo trīs mēnešu termiņus, kas tai ir jāievēro, reaģējot uz Parlamenta rezolūcijām, t. i., iesniedzot tiesību aktu priekšlikumus; mudina Komisiju pildīt savus pienākumus un ievērot savas saistības;
7. uzskata, ka Komisijai, reaģējot uz Parlamenta iniciatīvu, ir vismaz vispārējos vilcienos jāraksturo veiktās iniciatīvai sekojošās darbības un nelabvēlīga lēmuma gadījumā ir jāsniedz paskaidrojums, kāpēc tas ir negatīvs; sagaida, ka Komisija atbildēs uz katru INL ziņojumu, izstrādājot tiesību aktu, pilnībā ievērojot ES tiesību principus, kā to 2019. gada 16. jūlija politiskajās vadlīnijās apsolīja tagadējā sastāva Komisijas priekšsēdētāja, viņai cenšoties iegūt Parlamenta atbalstu viņas iecelšanai, — minētās vadlīnijas attiecas arī uz visiem Komisijas locekļiem, jo tās ir formulētas viņu pilnvarojuma vēstulēs; atgādina, ka saskaņā ar LESD 225. pantu un Iestāžu nolīgumu par labāku likumdošanas procesu Komisijai ir jāsniedz izsmeļošs tā lēmuma pamatojums, ar kuru tā atsakās apmierināt Parlamenta prasījumu par tiesību akta izstrādi; patur tiesības apsvērt iespēju saskaņā ar LESD 265. pantu pret Komisiju vērsties Tiesā, ja tā tiesību akta priekšlikumu neiesniedz vai savu lēmumu to nedarīt pienācīgi nepamato;
8. pauž nožēlu par to, ka Komisijas paziņojumā par pasākumiem, kas ir veikti, reaģējot uz pašierosmes ziņojumiem, bieži vien sīkākas atbildes iztrūkst; aicina Komisiju nodrošināt, lai atbilde tiktu pienācīgi publicēta un lai par to uzzinātu sabiedrība; uzskata, ka gadījumā, ja Komisija Parlamenta prasību pieņemt tiesību aktu parastās likumdošanas procedūras jomā neīsteno, Parlamenta rezolūcija, ko pieņemtu ar deputātu balsu vairākumu, būtu uzskatāma par pamatu likumdošanas procedūrai, kuru sāk pats Parlaments;
9. iesaka, lai Komisija stiprinātu pārredzamību un vienkāršotu pieejamību dokumentam, jo īpaši ietekmes novērtējumiem, un izveidotajiem tiešās līdzdalības instrumentiem, piemēram, tiešsaistes publiskām apspriešanām, kas ir pieejamas 24 Savienības valodās,

³ *The European Parliament's right of initiative* ("Eiropas Parlamenta iniciatīvas tiesības"), *Andreas Maurer*, Insbrukas Universitāte, Žana Monē vārdā nosauktā Eiropas integrācijas studiju katedra un *Michael C. Wolf*, Insbrukas Universitāte, 2020. gada jūlijs, 55. un 57. lpp.

vai citiem atgriezeniskās saites mehānismiem noteiktos jautājumos;

10. atgādina par 2016. gada un 2020. gada iniciatīvām attiecībā uz ES demokrātijas mehānismiem, tiesiskumu un pamattiesībām; pauž dziļu nožēlu par to, ka konsekventi netiek sniegta atbilde uz Parlamenta iniciatīvu jautājumā par tā ES demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību mehānisma izveidi, kas ir reglamentēts triju iestāžu noslēgtā savstarpējā iestāžu nolīgumā un kurā ir paredzēts gada uzraudzības cikls, kas attiecas uz visiem LES 2. panta aspektiem un kurš vienādā, objektīvā un taisnīgā veidā ir jāievēro visām dalībvalstīm; atkārtoti aicina Komisiju un Padomi nekavējoties sākt sarunas ar Parlamentu par iestāžu nolīgumu; uzskata, ka pastāvīga demokrātijas, tiesiskuma un pamattiesību pasliktināšanās dažādās dalībvalstīs ir likusi pārlicināties par nepieciešamību pēc īstenas iestāžu savstarpējas sadarbības;
11. atkārtoti izsaka savu argumentēto priekšlikumu par to, ka pastāv acīmredzama varbūtība, ka Ungārija smagi pārkāps vērtības, uz kuru pamata ir dibināta Savienība; atkārtoti pauž savas dziļās bažas par to, ka uzklaušanās standarta kārtībā vienlīdzīgas iespējas Parlamenta, no vienas puses, un Komisijai un trešdaļai dalībvalstu, no otras, attiecībā uz pamatota priekšlikuma iesniegšanu un piekļuvi informācijai nodrošinātas netiek; pauž nožēlu par to, ka uzklaušanās nekādu būtisku progresu attiecībā uz to, kā novērst nepārprotamu varbūtību, ka smagi tiks pārkāptas vērtības, vēl devušas nav; uzskata, ka Savienība joprojām no strukturālā viedokļa nav gatava novērst atpakaļrāpību prom no demokrātijas, pamattiesībām un tiesiskuma un to pārkāpumus dalībvalstīs un norāda, ka Padomes nespēja efektīvi izmantot LES 7. pantu aizvien Eiropas kopējo vērtību neaizskaramību, savstarpējo uzticēšanos un Savienības kā tādas uzticamību grauj;
12. uzskata, ka, ja Komisija nolemj nereaģēt uz Eiropas pilsoņu iniciatīvu (EPI), kas atbilst procesuālajām prasībām un Līgumiem un Savienības pamatvērtībām, kas ir nostiprinātas LES 2. pantā, Parlaments varētu apsvērt iespēju attiecīgās iniciatīvas procedūrai pieslēgties, izstrādājot INL ziņojumu; uzskata, ka jaunie ES pilsoņu piesaistes saviem Parlamentā ievēlētajiem pārstāvjiem mehānismi būtu jāiecer tā, lai uzlabotu pilsoņu līdzdalību un Eiropas demokrātijas kā tādu.

**INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU
ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ**

Pieņemšanas datums	11.5.2021
Galīgais balsojums	+: 54 -: 14 0: 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Magdalena Adamowicz, Katarina Barley, Fernando Barrena Arza, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareș Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Clare Daly, Marcel de Graaff, Anna Júlia Donáth, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Peter Kofod, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Lukas Mandl, Nuno Melo, Roberta Metsola, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Diana Riba i Giner, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Sara Skytvedal, Martin Sonneborn, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Dragoș Tudorache, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Abir Al-Sahlani, Damian Boeselager, Sira Rego, Rob Rookan, Domènec Ruiz Devesa, Isabel Santos

**ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS
GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAĶSTA**

54	+
NI	Laura Ferrara, Martin Sonneborn
PPE	Magdalena Adamowicz, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Lukas Mandl, Nuno Melo, Roberta Metsola, Nadine Morano, Emil Radev, Paulo Rangel, Ralf Seekatz, Sara Skyttedal, Tomas Tobé, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Javier Zarzalejos
Renew	Abir Al-Sahlani, Anna Júlia Donáth, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Maite Pagazaurtundúa, Michal Šimečka, Ramona Strugariu, Dragoş Tudorache
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Łukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Domènec Ruiz Devesa, Isabel Santos, Birgit Sippel, Bettina Vollath, Elena Yoncheva
The Left	Pernando Barrena Arza, Clare Daly, Cornelia Ernst, Sira Rego
Verts/ALE	Damian Boeselager, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Tineke Strik

14	-
ECR	Joachim Stanisław Brudziński, Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Assita Kanko, Nicola Procaccini, Rob Rooker
ID	Nicolas Bay, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Marcel de Graaff, Peter Kofod, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
NI	Milan Uhrík

0	0

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas